

ČAJ

Pro chvíle pohody

LISTOPAD 2010

Časopis Autorů Jičínska

Ale psát musím, to si piš,
v mravenčí bitvě mezi hrotem
tuhy
a deskou stolu, která mohla by
být náhrobní,
je údělem škrabat se Bohům po
ohni,
a po jiskrách žár skrádat níž.

úryvek z básně Hodinka hoření

Aleš Misař

50

Vážení čtenáři,

dostává se k Vám padesáté číslo Časopisu autorů Jičínska (= ČAJ). Uběhlo dlouhých osm let od vydání prvního čísla, tehdy v počátcích s periodicitou dvakrát do roka. Dnes ČAJ vychází každý měsíc. Představilo se v něm za tu dobu 57 hostů (včetně těch dnešních), mnoho „domácích“ autorů a dal jsem příležitost i nadějným školačkám a školákům. V dnešním čísle v závěru najdete i stručnou rekapitulaci.

Co říci k onomu malému výročí? Jsem rád, že právě v ČAJi publikují někteří autoři poprvé svoje příspěvky, že vidí svoje dílko poprvé vytištěné „na papíře“.

Jsem rád, že mám stále velkou zásobu nových autorů (hostů), kteří chtějí přispět do ČAJe, ať jsou to i autoři známí, vydávající vlastní knihy.

Jsem rád, že jsem vedle českých autorek či autorů mohl představit i literáty ze Slovenska, Polska či Maďarska.

Nejsem rád, že domácí autoři se k ČAJi chovají mnohdy macešsky, takže zatímco mám již nyní v zásobě další přispívatele v roli hostů, od místních autorů je příspěvků jako šafránu a mnohdy musím, ač bych dal příležitost raději ostatním, sahat do svého archivu a uveřejňovat i svoje starší věci.

Jsem rád, že ČAJ bude vycházet i v příštím roce, i když nevím, jestli se mi podaří udržet měsíční periodicitu vydávání. V každém případě bych chtěl ČAJ obohatit třeba i o rozhovory s autory či anketami na různá témata.

Jsem rád, že mám stále dost nápadů na to, jak ČAJ zlepšovat.

Jsem rád, že mám i dost čtenářů, třeba i těch na našem netu www.ikobra.cz, kteří mně posílají meily, pokud se ČAJ opozdí.

*Jsem rád, že v dnešním jubilejním čísle mohu do naší ČAJovny uvést další dva hosty, a to pražskou autorku Elišku Koppovou, která vydala dvě knihy a její uveřejněná „tajemná“ povídka *Saladus* je z další připravované publikace. Básníky zastupuje nymburský Aleš Misař, autor tří básnických sbírek, který v sobě nezapře poetu inspirovaného Polabím. Doufám, že na to jubileum je to opravdu reprezentativní výběr.*

A protože jsem vám všem chtěl dokázat, že jsem obojživelník, zařadil jsem i já svoji tvorbu (poezii i prózu).

Budu rád, když mi napíšete, co vám na ČAJi chutná, čím by jej bylo možné vylepšit, ochutit, osladit.

Tak dobrou chuť, vlastně DOBRÉ POČTENÍ!

Váš Václav Franc

OBSAH ČÍSLA:

Eliška KOPPOVÁ

– *Saladus* (11- 15)

Aleš MISARĚ

- Poezie (4 - 10)

Václav FRANC

- *Zastavte svět* (17)

- Poezie z cyklu *Návraty* (15-16)

HOSTÉ ČAJE:

Jmenuji se **Eliška Koppová**, narodila jsem se v roce 1965 v Praze. Jsem autorkou dosud vyšlých dvou knih - dvojrománu **Atlant'an/Zed'** (Balt-East 2006) a souboru povídek **Mámení** (Akcent 2010). Občas publikuji v *Obrysu-kmeni* nebo literárních novinách *Tvar*.

V minulosti jsem se umístila v několika amatérských literárních soutěžích, naposled to bylo 1. místo v *Tachovské renetě*, myslím v r. 2002. Literaturou se neživím, v současnosti pracuji jako umělecký model, případně servírka. Jinak ráda cestuju, tancuju a samozřejmě čtu. Motto raději žádné neuvádím, ať si ho čtenář sám vyvodí z mojí tvorby. Následující ukázka je z připravované povídkové knihy **Země slastí**. Jsem členkou Unie českých spisovatelů (od roku 2001).

Aleš Misař se narodil v roce 1984 v Nymburce, kde je dodnes bydlištěm. Poezii se soustavně věnuje od svých patnácti let. Dosud vydal tři básnické knihy, dvě s podporou města Nymburka, třetí nákladem vlastním. Publikoval verše mj. v časopisech *Psí víno* a *H-aluze* a na portálu webmagazínu *Rozhledna*, kam nadále přispívá zejména články a postřehy. V kategorii poezie zvítězil v literárních soutěžích *Mělnický Pegas 2006* a *Šrámkova Sobotka 2008*. V letech 2007-2009 byl fejetonistou pro časopis filosofické fakulty UK *FFakt*. V současnosti se zabývá překlady R. M. Rilka a E. A. Poea. S Janem Tomešem založil v roce 2009 literární server *Bohemuza.cz*, kde působí jako redaktor pro poezii. V Nymburce stál u kolébky básnického pořadu *Zrcadlení duší* a místního „dobrovolného

samizdatu“ *KUKU-revue*.

NA PAMĚŤ LÉTA

Léto dohrává svůj žár a zvolna snímá
prsty z vlnek jezerního pianina.
Vítr, který s námi bloudil po sadech,
padá do mdlob trávy, nasládlý má dech,
my dva odcházíme dozrát k ostružinám.

Nezapomeň! Naše stíny už se vzaly
na vodě, jež vidí zítřek před námi,
za svědky nám k břehu zvala balvany,
pouze v ní se chvějí tyto piedestaly,
ale jistota pod nohy klade skály.

Les mhouří své řasy, podrž za očima
vlažné plátno, pospíší je zasklít zima,
dokud čerené Tvým smíchem zrcadlí
závrať z nejvyšších, které jsme propadli.
Léto zoufale pálí svá pianina.

10. 7. 10

VEČERNÍ VLAK

Vchází večer, odkládá, co nabral ve dne,
někde v reliéfu dlažby vlídně bledne,
někde tepnou řeky prudce krvácí,
sám právě s'ál slunce, mizí o půl sedmé
do svědomí oblak tichý popravčí.
Nad břitvami jezu stojím, broukám si:

Mušky šílí v houfu lampám pod vousisky,
až se zdá, že samy tkají světlům háv;
co Ti neodpáru, je Tvůj odjezd blízký,
k nádraží však daleko a do představ
se mi vřezává s tesknotou velrybí
houknutí poslední lokomotivy.

11. 7. 10

ŠESTADVACET LET...

...V mém pokoji
už mě úzkost bere na rohy,
ponejvíce na ten
se svěřenou fanglí pulovru,
i jiné prapory jsou mimo hru.

Můj pokoj má skříň
pěchovanou mlčením,
haldu kukel z motýlů let
svlečených.

Můj pokoj má průvan
a v něm suchý kašel pavučin.
Tlapka světla uvrhá můj stín
do tvrdé vazby knihy stěn.

Můj pokoj má stůl,
zmučený škrabáním
a mou vinu nezmírní,
že přes papír,
bodá jsem slova
ostruhami rýmů, mysle si,
že můj jazyk vstoupí na hvězdy.

Můj pokoj má závěsy,
které i zjara píseň
podebírám zlatým hnisem,
v oknech plní se vřed samoty,
uzrálý k vyloupnutí.

Šestadvacet let v mém pokoji
jsem pochod hodin neslychal
teď na ně zírám,
kolikrát mi smyčku obtočily...

Ale ještě se tu cosi bělá
v omšelosti chvílí:
viklavý zub dveří.
A já ne a ne vypadnout.

26. 8. 10

HRŮZA RŮŽÍ

Poznej hrůzu růží před mrazy,
prožij jejich třás, když přichází,
a stvoly úží; jinak buď ten mráz!

5. 8. 10

NA HÁČKU

Smutku můj,
svíjím se na háčku,
sám k sobě přibodnut,
proč jsi mi do očí vrazil prut?
Nechytáš ryby, jen šupinky oněch slz,
které se nikdy s mou tváří nepotkaly,
Smutku můj, hubená kořist jsem,
a ty lovec chabý, už na mě zapomeň,
tak jako já plakat zapomněl,
smutku můj.

12. 8. 10

TLUMENÝM TÓNEM

Sbírá z nás a zná se tvářit přívětivě,
úsměv stařen, který váhy vyrovná,
sliní tenčí nit a začne jiný příběh,
čas vypárat park a myslet na okna.

Vchází vlídný host, v něm prosím
výběřčího:
- Tím, co strháš ze mě, oblékni můj dům,
klesej po listech a pomalu, má tího,
lépe zvyknu v sebe zachumlaným dnům.

Křičet? To jen zná. Když se chtějí slyšet
srdce z tísně, útěk na útěchu ztlum,
komu zetlí křídla, v chůzi pozná blíže
bolest králů ztrouchnivělých od korun.

Milá, není zbytí, je jen chabá víra,
bárky stromů v půdě kotví kořeny
a nám výběřčí prach léta z tváří stírá,
nenechme ho roztít naše sevření.

29. 8. 10

SRPEN SKLÍZÍ HODINY

Mrtvičné ticho,
poledne lehá do polí,
a březnem vystříknuté sémě
na srpnové pánvi země zlatoví...
Poutníku, postůj vprostřed polknutí –

Zubatý stín pluje
po rozbuškách klasů,
jednou dlaní hladí lány,
druhou laská půlměsíční břit,
ženci smrtku stíhají – či kosa dřív?

Bílou sij,
zelenou zalij,
dej žlutou žhnout,
pak oranžovou žnout
tu dopéci a krájet červenou,
pak pojez, pomiluj a nepřezraj,
než v ohni barvy hnilob vzplane ráj.

S vrchu těhotného kopce
Lota viděla až do návsi
a všimla si, že smrtka
rozpažená v hodinách
nás třetí ručkou žne
v každyčké vteřině.
Dala se do běhu.

A hoří hřívy koňských šíjí pěšin,
pšeničný bělouš hlavou pohodí,
bouře se vzepne v sedle,
hrom zapřáhne údolí
jak kočár, odehřmí
do břicha stodoly.

A Lotka kočárkem a matka Lota s kočárkem se vypraví,
kusadla kombajnů stříhají nadváhu zlatovlásek,
pak ženci se smrtkou k poledni se rozžhnali
když kostelům se lil pot z věder zvonů,
jež nařkaly, že jen živé žehne žízeň,
i velebily, že jen živé sežne sklizeň.

HODINKA HOŘENÍ

Soumrak obouvá okna, našlapuje
v punčochách záclon do pokoje.
Hodinka hoření je moje!

Už vylézají ze svých slují,
stonožky slov s kusadly veršů,
ohněm se neoháním, havěť zapisuji.

Svírám tužku, stéblo záchrany,
i škrabátko; snad zabrání
jazyku v zmítání.

Otevírám se dovnitř,
jen slova opadají ze mne
stejně jako hlína střešovaná od kořene
stromu, když se kácí a svírá úporně hrst země,
a jako hráč na tisíc houslí křiví se
taktovkou dirigenta vichřice
a k nebi míří obráceně.

Pak výtrysk obrátí se proti prameni
a zdusí místo, odkud vyrážel.

Ale psát musím, to si piš,
v mravenčí bitvě mezi hrotem tuhy
a deskou stolu, která mohla by být náhrobní,
je údělem škrabat se Bohům po ohni,
a po jiskrách žár skrádat níž.

Tkám dál, dál tkám nit nejtišší,
ačkoli křičím ze dna sil, už nechci šít,
vždyť neznám ani ucho jehly, co mě vyslyší!

A ještě bílý vesmír listu
zabydluji potem s písmeny.
Kdo bude číst to bleší hemžení?

SLUNEČNICE

Upíří žlutě,
výkřik zátiší
vyprýštil z hrdla
bachratého džbánu,
pokoj kouty uší naslouchá mu.
Oko žíznící, dnes u bradavky bud'!

Její ňadro
sluncem dolévané
zpěnilo tvá bělma v číších,
že přetekla do nového rámu.
Podle prsu určil jsi v ní dámu,
ale ke komu se obracela: Pane?

Jak tučný díl
z uťatého ucha
mistra bys ty sám
výzvě plátna vtisk,
jen aby jeden její list
tah tvého štětce upustil
?

MILOVÁNÍ S DEŠTĚM

Jdeš?

A přemohl ji.
Venku sílil déšť,
až hromem ochraptěl,
mrak jako černý archanděl
jim žehnal, blesk řekl jim: teď!

A déšť ji miloval
a zmocňoval se
její nahoty
a ona:

Pokračuj!

Obloha svírá
město v náručí
u vlahých prsů oblak.
drží je
a voda hryže
roubík nábreží,
kde vrba narciska
nad zlatem svého ticha
dumá.

Pokračuj!

Teď po korunách
kaštanů kráčejí bosé
baletky, z vlasů jim crčí
mléko vlčic, když se uklánějí.

Nepřestávej!

růžová spoušť sakur
podezřele cizokrajných
na Lipovou ulici teď
lepší čela opilců.

I pěšinám
teď rostou oči
v důlcích, mžikají
za každým podpatkem
když prchá, Čas však prší...

Pokračuj!
Děšť cejchuje
své melancholiky
ze suché strany oken,
jen ty odvážné krápníčky prstů
vysvléká a já jsem nahá, pokračuj!

A nepřestávej!
teď jabloně u zrcadel
zkoušejí si korále obžerným
tempem marnotratných princezen.

Teď park
v brnění deště
větrem pološílený
vytlouká z mých bělem
úžasný křik novorozeněte!
---!!!----

Ale mrak ten
černý archanděl
sloup hromu zasadil
hned vedle morového:

A já vypršel:
Ne, už mě nemoř,
dost jsem padal za děšť'.

Přestaň,
vítr odchází
v střevících listí,
děšť sňal ruku z kláves
chodníků, tón do rozkoše mizí.

Přestaň, prosím,
prosím, přestaň,
prosím. Milenko
má,
Bouře.

NA KRÁSNÉM STŘEDNÍM LABI

Líné

Labe plyne,
hnědé Labe albín
s kluzkou kůží úhoří,
Labe slepýš přetínaný mosty
plyne po rovině, šálem kalným
obtahuje zem a po chvíli
skousne stříbro pod jezem,
uštknutý nerv přeje se svine
v křeči a pak plyne dále dravé
Labe líné tónem bronzovým,
bere poloostrov za ohanbí
kamenů a jehlou lodí šije
rám pro obraz města -
kdo z nás pověsí je
za labutí šije
do moří?

Labe

spíná límec
kolem krku města
lidí, kterým v žilách líná
krev udává akord *petite mort*,
kardiograf srdcí lidí toho města,
jež si neustále přihýbá
z lenivého vína
krční tepnou
toho města
lidí stále přiopilých
touto vodou loudavou,
jejíž pěna cpe nám pod hlavou
polštář peřím ze snů draným
pro lidi, již poslepu
v popracovní ospalosti
slídí v keřích ulic toho města
po světlouškách výčepů,

když se druží pod narkózou
v stéblech ulic toho města,
když se rozpouští a vrací
spolu se svítáním
tempem smetany
pod alejí toho města,
kde si na ně svítí kaštany,
když si rozmazlenou vodou
laská podlouhlý pyj poloostrova,
Špičku města,
které nevykročí
ze stínu svých hradeb:
Strážný kostel;
milý Jiljí na to dbá,
aby nikam neutekla
naše bohyně a totem
ztopořený v její vagíně:
kláda, kalba, těžká pohoda.
U nás chrlit sopka,
jistě vkládáme tu lávu
na grily, anebo pod pánve
s erbem smažících se zívanců
toho města lidí, kterým víla lihu
vysadila hlavu na oblak,
ale nohy zakotvila
pod leknínem
půdorysu města,
kterým volně plyne
čas hodinu po hodině
mléčným tempem Labe,
aorty těch lidí, která pohání je
na labutích šíjích naváté a chabé,
svobodné, ó mouchy, vemte si je,
ty, kdo ze spaní na sebe hovoří
jazykem své řeky, která plyne
s malým městem na rovině,
zvolna nesouc do moří
jeho velký podobraz.

Eliška KOPPOVÁ

Zatoulal jsem se na opuštěný mořský břeh. Daleko na obzoru se táhla zdrobnělá silueta města s vyčnívajícími věžičkami a jeřáby. Mohla to být klidně maketa a žádné město. Kdo budu potom já? Nechal jsem tam všechno, co mě spojuje se společností a dělá tím, kým pro ni jsem. Právě proto jsem se plahočil tak daleko. Abych mohl být jen člověkem, který stojí sám ve větru na pusté rovině a v sobě nese pouze odraz toho, co bezprostředně vnímá - šero, hukot, prostor a samotu...

Bylo zataženo, jak bývá v tuhle roční dobu na severu celé dny. Univerzální šero, ve kterém nepoznáte jestli je právě poledne nebo pět večer. I moře mělo tmavě šedý nádech oblohy a ještě ho přitmavovaly řasy, které se kolébaly sem a tam v přílivových vlnách. Nenasytost suchozemce mě nabádala - jdi tam a smoč si aspoň ruce. Skalnatý břeh se ale zdál neschůdný. Kdepak, tudy to nepůjde, nech si zajít chuť. Možná o pár metrů dál. Takhle to jde celou cestu, ale mě už došla trpělivost a pustil jsem se po prudkém kamenitém srázu dolů. Najednou mi podjely nohy a upadl jsem.

Ujždím někam ve tmě dolů jako po tobogánu. Konečně se zastavím v mokru, tichu a příšeří. Běsnění příboje odtud zní jako zpod pokličky. Moře zavřené do hrnce - iluze kterou vyvolává mořská jeskyně. Zeshora sem dopadá světlo a v něm se blýská mělká voda, jejíž lehké pošplouchávání chce naznačit, že venku rádí příliv. Dno pokrývají koberce průhledných šištic s nádechem do modra, do fialova a do růžova. S pohybem vody se vlní, rozvírají a zase stahují. Nemohu se té podívané nabažit a vůbec mi nevádí mi, že stojím po kotníky ve vodě. Ostatně ani voda tady tolik nestudí, je znatelně teplejší než venku. Jsem si jistý, že ty šišťice při svém podmořském tanci zpívají, šeptají nebo volají a já je neslyším jen proto, že mám chybně zkonstruované ucho. Pohoda a klid toho místa, hraničící až s blažeností, zřejmě souvisí s tou neslyšitelnou hudbou.

Po chvíli se ve mně ozve cestovatel, který rád zkoumá a odnáší si suvenýry. Nic se přece nestane, když si jednu tu nádhernou věc odnesu. Jak jinak tenhle skvostný jev identifikovat? Pokud se chci dovědět o co jde, musím předložit hmatatelný exemplář. Protáhnu ruku mezi hustými trsy vzdouvajících se šištic. Nebrání mi, jsou hladké a měkké jako kličky. Celkem lehce jednu vyloupnu, ale jakmile ji vytáhnu z vody, neuvěřitelně rychle ztuhne a ztratí svůj barevný nádech. Zůstane ztrnulá a tvrdá jako z průzračného skla a připomíná vánoční ozdabu nebo část křišťálového lustru.

Po návratu domů jsem prolistoval několik vědecky populárních knížek, ale nic, co by se podobalo mé šišťice, jsem v nich nenašel. Navštívil jsem tedy přírodovědný ústav. Hlavní ichtiolog kroutil studovanou hlavou, přizval i pár kolegů a nakonec mě odkázali do vedlejších dveří.

Moje šišťice procházela kabinety mykologů a chemiků, odborníků přes moře i souši a všude se opakovalo totéž. Putovala z ruky do ruky, z přístroje do přístroje, ale nikde pro ni neměli víc než rozpačitý úsměv. Nikdo jí nehodlal přiznat právo na to být něčím živým nebo aspoň pozůstatkem živého. Mátlo mě to čím dál víc. Mám věřit vlastnímu zážitku nebo objektivním zjištěním?

„Říkáte, že jste jich tam viděl víc?“ zeptal se nakonec vědec, jehož jméno bylo zepředu zezadu obloženo tituly. „A nebyla poblíž nějaká sklárna? Tohle není, milej pane, živočich ani rostlina, ale skleněná ozdůbka.“

To je jediné, co mi řeknou? Mají mě snad za cvoka? Co je opravňuje k jejich jistotě?! Že jsou v převaze, že mají za sebou léta bádání a složité přístroje? Ale já viděl na vlastní oči růst na mořském dně celé trsy podobných šištic! Vlnily se, byly měkké a pružné a jsem si jist, že

žily. Teprve po utrnutí zesklivatěla! Ve vodě zpívaly nebo vydávaly nějaké světlo či záření, které hladilo srdce. Ale vysvětlujte to někomu, kdo strávil celý život v laboratoři měření a výpočty. Poslali mě do starožitnictví a mohl jsem být rád, že ne někam jinam. Dobře, poslechnu je. To se nasměju, jestli se dozvím, že se jedná o benátský křišťál!

Starožitník byl ve svých soudech méně kategorický. Nasadil si brýle a zkoumavě převracel tu průhlednou nádheru v rukou. Obhlížel ji ze všech stran, zkusil i rozevřít zatuhlé šupiny.

„Vypadá, že je ze skla. Kde jste k tomu přišel?“

Řekl jsem po pravdě, že jsem ji našel na dovolené u moře. Starožitník zavrtěl hlavou a položil šišťici na skleněnou desku pultu. Ozvalo se rozkošné cinknutí, které dlouho doznívalo. Stříbrný vlas, který se táhne do ztracena čím dál tenčí a tenčí.

„Pěkný zvuk. Možná byla součástí nějakého hudebního nástroje.“ Znovu ji vzal do ruky, aby posoudil tuhle novou možnost.

„Mohla by fungovat jako srdce zvonu,“ řekl zamyšleně.

„Ale za co by visela?“ namítl jsem. „Nemá nikde háček a asi ani žádný neměla. Koukněte, je naprosto celistvá, nikde žádná stopa po ulomení.“

„Máte pravdu...“

Opatrně mi vrátil šišku přímo do ruky. Porozuměl jsem. Božským zvukem se nemá plýtvat. První cinknutí ještě docela nedoznělo. Ještě se někde kolem nás dochvívaly ve vzduchu jemňounká stříbrná vlákna. Starožitník si sundal brýle a rázem vypadal jako jeden z exponátů, které tu nabízel.

„Je to zvláštní, záhadná věc. Já sám jsem nikdy nic podobného neviděl.“

Aspoň si nehraje, že spolkl všechnu moudrost světa. Soška Buddhy namhouřila oči v blaženém úsměvu, ze stěny se výhružně šklebila africká maska. Jen si pátrejte, jen si lámejte hlavy nad záhadami života. Od toho jste lidi.

Abych měl pocit, že jsem udělal pro věc všechno, navštívil jsem Akademii muzických umění. Odborník na staré hudební nástroje, kterého mi tam doporučili, jen kroutil hlavou jako všichni před ním.

„Tohle nebude souviset s hudbou. Spíš s magií - nějaký kultovní předmět nebo tak. Zkuste historický ústav.“

Poděkoval jsem a vrátil se domů. Kultovní předmět, který roste v moři. Za žádnými historiky jsem nešel. Moje pátrání, které vedlo tolika lidskými obory, mě utvrdilo v jednom - získal jsem naprostou jedinečnost, hmotný důkaz existence něčeho, co věda zatím nedokázala pojmenovat. Kdykoliv můžu tu záhadu vzít do ruky a pokochat se jí. Nebo zavřít oči a znovu vidět, jak se spolu s mnoha podobnými vlní v mělčině. Příroda má nekonečnou fantazii a člověk s celou svou vědou je na ni krátký. To byl můj dojem bezprostředně po neúspěšném pátrání.

Přece jen jsem však nedokázal vědu, které jsem celý život důvěřoval, zavrhnout. Začal jsem odebírat několik odborných časopisů. To by bylo, abych se o té záhadě časem nedočel. Třeba jsem jen narážel na neinformované lidi.

Uběhlo ale několik měsíců a odborníci mlčeli. Dověděl jsem se spoustu zajímavostí o korálech, řasách a mořských korýších, četl jsem fantastické úvahy o tom, co všechno by mohly skrývat hlubiny kilometry pod hladinou moře... O šišťicích z Baltu však ani slovo. Kdybych byl před tím neobešel řadu vědeckých institucí, asi bych se domníval, že jde o běžný jev, který svou krásou nadchne laika, ale odborníkovi nestojí za článek. Takhle jsem se utvrdil v tom, že o mých šišťicích prostě nevědí. Zůstávalo tedy jen na mně, abych tu záhadu prozkoumal. Jak ale zkoumat něco tak dokonale krásného, abyste to nepoškodili? A proč vůbec? Nestačí si ji občas potěžkat nebo s ní cinknout o sklo?

Časem jsem si všiml, že je šišťice o něco víc rozevřená než bezprostředně po návratu z dovolené. Tenkrát měla spíš tvar veliké kapky nebo poupěte, teď se její špice lehce

rozšklebila, zježila se a bylo patrné, že je složená z jednotlivých „semen“, která uvnitř drží pohromadě a zároveň umožňují pohyb. Jak a kdy ke změně došlo jsem netušil. Buď to byl postupný trvalý proces nebo šišťice na něco jednorázově zareagovala. Podobnost s velkou borovou šiškou mě podnítila k pokusu. Zkusil jsem šišťici ponořit do hrnce s vodou. Třeba se rozevře ještě víc. Přidal jsem trochu soli, abych jí vytvořil domácí prostředí. To by bylo něco, kdyby změkla, zabarvila se a roztančila jako tam na dně jeskyně! Nechal jsem ji ve vodě přes noc, ale ani se nepohnula. Tolik jsem se nadchl myšlenkou na její oživení, že jsem pro ni koupil menší akvárium, dno jsem pokryl pískem a kameny a naplnil ho slanou vodou a rostlinami z akvaristiky. Do něho jsem šišťici posadil a čeřil vodu, ale ona se nenechala ošálit. Chtěla mě potrestat za to, že jsem ji před léty vytrhl z jejího prostředí nebo už skutečně nebyla živá? Co vlastně dělá život životem? Z hlediska mého oboru je smrt důsledkem nedostatku správných informací. Pochroumají se informační kanály, informace se mine s místem určení a systém ztrácí funkci. V tom případě umíráme už zaživa. Něco důležitého se k nám nedostane a těžko říct, v čem je chyba. Snad máme zahlcené receptory přebytkem informací, které vůbec nepotřebujeme. Pokud zapomenu, co jsem studoval, a budu trochu básníkem, můžu taky říct, že nás oživuje touha rozluštit tajemství nebo aspoň víra, že nějaké existuje. Ale i víra může vyčpět a touha ochabne...

I já jsem přestal pátrat. Šišťice byla pravidelná, dobře vyvážená a dostatečně těžká, aby mi mohla sloužit za těžítka. Vnímал jsem ji jako krásný dekorativní předmět a víc jsem o ní nepřemítal. Seděla na mém pracovním stole jako otázka bez odpovědi, na kterou si časem zvyknete. Měl jsem spoustu jiné práce a taky jsem se zamiloval. Láska všechno obrátí naruby, je to negace normálních zákonitostí. Přišla, aniž bych o ni stál, a opustila mě, přestože jsem ji nevyháněl. Jenom jsem se ji pokusil umístit do řádu svého života, ale neměl jsem šťastnou ruku. Najednou jsem byl zase sám. Všechno bylo jako dřív, kromě bolestné tíhy v prsou, hlubší a silnější než sama láska, o níž jsem přišel.

V lidském životě jsou období štěstí a období otázek. Dokud jste šťastní, neptáte se proč. Jakmile se začnete ptát, bývá zpravidla pozdě. Kam odchází láska? Šišťice na mém stole nabízela podivnou odpověď... Možná se odumírající láska zhmotňuje a usazuje na nepřístupných místech při pobřeží. Tam si žije svým vlastním životem a člověk, který ji není schopen udržet, o tom nic neví. Šišťice je tedy zkrystalizovaná láska. Zamyšleně jsem ji přendával z ruky do ruky a vzpomínal na ženu, která mě opustila, ale ještě víc na svou nedokonalost, na to, že jsem ji tak brzy přestal milovat. Ano, myslel jsem hlavně na sebe a nedával pozor. Proto mi šišťice nečekaně vyklouzla z ruky a několikrát se překulila po tvrdé desce stolu. Zaznělo cinkání v neobvyklé tónině. To byla jen předehra. Potom spadla na zem a když se tříštila o podlahu, rozletěly se pokojem akordy jako z ledových varhan. Nikdy jsem nic podobného neslyšel. Zůstal jsem nehybně stát a jako radar chytal slábnoucí záchvěvy toho zvuku.

Zůstala mi hromádka střepů, které se ničím neliší od rozbitého skla. Mohl jsem nechat přezkoumat v laboratoři přesné složení, ale já už jsem neměl chuť hrát si na badatele. Žena, kterou jsem považoval za osudovou, a které jsem se chystal vybudovat ve svém životě místo, odešla. Asi prohlédla, že mám srdce jako cedník, kterým city jenom proplují, rozhoupají ho, ale neudrží se v něm. Jediné, co se v mém životě jeví stále je samota, otázka a práce.

Za nějakou dobu jsem znovu cestoval do Pobaltí. Zase jsem stál na břehu daleko od města, ale nebyl jsem si jistý, jestli jsem tu správně. Na přechodu vody a souše seděl bagr, otáčel se a shrnoval čelistmi celé hromady kamení. Jeho rachot rušil moje soustředění. Potřeboval jsem trochu klidu, abych si v duchu oživil vzpomínku a trefil do té jeskyně. Místo toho mou pozornost upoutávaly trhané pohyby stroje a jeho chapadla. Připomínal mi hračku, kterou jsem kdysi dostal od otce. Postavil bagřík na stolek a našteloval šňůrku, pomocí které se přes kladku ovládalo chapadélko. Otáčel nepatrnou kličkou a stejně maličkým volantíkem a bagřík se obracel ze strany na stranu a chapadélkem tápal do prázdna. Kromě toho se bagřík dovedl

posouvat na gumových pásech. Připadal mi tenkrát jako zázrak. Dlouho jsem se z něho ale netěšil. Při jedné hádce rodiče zapoměli, že si mezi nimi na zemi hraju, někdo z nich na můj bagřík šlápnul a polámal jeho jemné převody. Sebrali bagřík z podlahy celý vykloubený a zmrzačený. „Je na vyhození“. A hádka začala znova. Vzájemně si nehodu vyčítali a přeli se, kdo za ni může. Schoval jsem se pod postel a nechtělo se mi žít. Radši měli šlápnout na mě a pak mě někam vyhodit. Dovzlykával jsem, křik a šermování rukou ustaly, ale bagřík byl pryč. Dostal jsem nový, ale už to nebylo ono.

Po létech jsem pak hledal v kuchyňské skříni a mezi pojistkami a šroubováky objevil pytlíček s oranžovými kousky umělé hmoty - něco dávného a povědomého. Vysypal jsem do dlaní zbytky někdejšího zázraku - zlámané chapadélko, zkroucenou černou gumu, zamotanou šňůrku, spláclou karoserii, volantík celý nakřivo, ani otočit se jím nedalo... Dokonalá souhra jednoduchého mechanismu, která mě tehdy tak okouzlovala, byla tatam. Přesto mě ten objev svou nečekaností očaroval skoro stejně jako kdysi nová hračka.

A teď jsem jen žasnul, jak můj rozlámaný dětský bagřík znovu funguje a jak vyrostl. Chvilí jsem z toho měl radost. Trhaně se otáčí přesně jako tenkrát a chapadlem přehrabuje kameny jako kuličky. Ale co když to nejsou kameny...? Co když jsou to šišťice, které se chřestivě sypou jedna přes druhou a řev motoru přehlušuje jejich cinkavý nářek? S úzkostí popojdu blíž, ale z chapadla bagru se valí jen rachotící kamení. Třeba už nerostou po trsech, ale jen vzácně, jednotlivě. Je nutné probrat haldy kamení, než se narazí na jednu jedinou šišťici. Být vytěžen a prodán - to je osud všeho vzácného. Černé šlemy mi obalí hlavu. Zase někam padám, lehce a vznášivě, jako kdybych i já sám byl jen šlemem se kterým si hraje vítr.

„Jste v pořádku?“

Nade mnou se vznáší zarostlá tvář. Stařec mi odhrne kůži pod očima a prohlíží moje bulvy. Nedívá se na mě jako na druhého člověka, na partnera pro komunikaci. Nehledá kontakt, on mě zkoumá! Možná chce zjistit můj zdravotní stav, aby mi pomohl, ale možná mě bere jako svůj úlovek. Je to rybář, zřetelně páchne rybinou. Prudce se vztyčím, aby viděl, že se jen tak nedám, ale zase se mi zatočí hlava. Chci mu ukázat, kde mám prášky, on mi však strčí něco pod jazyk a začne nesmlouvavě drmolit. Nerozumím mu ani slovo, ale brzy se mi udělá líp.

„Co tady chtějí s tím bagrem?“

Rozhodí rukama - nerozumí. Místo odpovědi ukáže podél břehu ke stavení, jako kdyby tam měly sídlit odpovědi na všechny moje otázky. Zavede mě k dřevěné chatrči amatérsky vyspravované plechy a pláty PVC. Věžička na střeše vypadá jako holubník. Z předsínky vedou dřevěné schůdky ošlapané doběla. Určitě se po nich dá vystoupat na půdu a do té věžičky, ale rybář mi pokyne do kuchyně, která je zároveň celým jeho bytem. Má tu kamna, stůl, postel a kredenc. Ocitáme se v zajetí zápachu rybiny, ale i uklidňujícího pocitu bezpečí. Rachot bagru se ozývá z dálky jako bzučení holicího strojku. Rybář mi nabídne slanečky a vodku. Posadím se za stůl a jak se tu rozhlížím, všimnu si ikony, ozdobené uschlými květy, která visí nade dveřmi. Na stejné skobě je v jemně háčkované síťce zavěšena zaprášená skleněná šišťice. Moje šišťice... Zvednu se, abych si ji po dlouhé době potěžkal, ale včas se zarazím. Nemůžu přece jen tak chňapnout po něčem, co visí na posvátném místě vedle ikony.

„Co je to?“ zeptám se a ukážu na šišťici.

„Saladus,“ odpoví rybář a lehce se pokloní. Pak zvedne sklenici s vodkou a vybědne mě k přípitku. Nevím, jestli mají ty ceremonie patřit madoně nebo šišťici. Obě jsou krásné a obě si je zaslouží.

Po pár skleničkách je rybář svolný mluvit se mnou rusky. Snažím se zavést řeč na šišťici. Očekávám, že uslyším nějakou historku spojenou s jejím nálezem, nějaké vysvětlení její tajuplné existence. Ale rybář odpoví pokaždé stejně - saladus. Pak rusky dodá: „Přebývá v moři.“ To mi neřekl nic nového.

Zbytek návštěvy jsme popíjeli a probírali politickou situaci v našich zemích, pak jsem se rozloučil.

Nějakou dobu jsem ještě bloudil po pobřeží, ale vchod do jeskyně se mi najít nepodařilo. Bagr stál tiše na mělčině a vlny pleskaly o jeho nalakovaný bok. Vypadal jako obluda uspaná stoletým spánkem.

Cestou zpátky jsem se zeptal pár náhodných chodců, kde bych našel saladus. Tvářili se, že nerozumějí, krčili rameny a nakonec mě někdo poslal do kostela. Z toho jsem nebyl moudrý. Báł jsem se, že to slovo nebude ani ve slovníku, že je to nějaký zastaralý a zapomenutý výraz, se kterým budu obíhat jazykovědce, podobně jako kdysi se šišťicí.

V hotelu jsem netrpělivě zalistoval svým malým příručním slovníčkem. Moje obavy se ukázaly zbytečné. Slovíčko jsem našel a česky znamenalo tajemství.

Padla na mě ochromující únava. Nevím, jestli ji měla na svědomí dlouhá procházka, můj poslední objev nebo roky plné neustálého hodnocení a promyšlených činů. Sedl jsem si k oknu a nebyl schopen chystat se na zítřek, jak bývá mým zvykem. Všechno, co mě kdy dokázalo okouzlit, bylo napadrt' - oranžový bagřík, láska k jedné dívce i skleněná šišťice. Také dnešní den jakoby se rozbíjel o vypouklé střechy věží. Odlesky slábnoucího slunce připomínaly stěpiny, které co nevidět navždy zapadnou do tmy. Zase odchází jeden den a ani ten nejmocnější, nejbohatší nebo nejvzdělanější člověk na světě nemá sílu to zvrátit. Zbyde jen jediné - saladus - tajemství, které se neluští, ale obdivuje a uctívá. S houstnoucím soumrakem začínalo mít to slovo nade mnou moc. Moje šišťice byla na střepe, ale někde v dálce, ukryté v nedostupných jeskyních, žily stovky jiných šišťic, a mně ten večer mé nedokonalé smysly dopřály slyšet zas jejich hudbu. Skleněné prsty brnkaly o špičky věží starobylého města, o jeho antény i konstrukce jeřábů a já jsem vychutnával tichou radost ze všeho nevysvětlitelně krásného, co dneska přijde, zítra odejde a nechá po sobě stesk a příslib.

POEZIE VÁCLAVA FRANCE Z CYKLU NÁVRATY

NÁVRATY

Blikám

jako maják svědomí
Kalendář strávil další měsíc
Čas nás podvádí se stárnutím
Onemocníme notovou osnovou vrásek

Pochováváme vzpomínky
a vrátíme se do klidu
písků na pobřeží dětství

Ta vesnička zůstane
jako když jsem vzal
hůl a ranec
a dětství a stín
tam zapomněl
odkopl
jako přítulné kotě

Dokud blikám
než maják potemní

a já už nikdy nenajdu
cestu zpátky

ZÍTRA

Až mě propustí spánek
narostou mě křídla
povinností zamávám
z věže kostela

Při šálku kávy
se budu proplétat
slastí sbírek lenošení

Mávat bezstarostnosti pláží
ujíždět do míst
kde jsem se podruhé narodil
a čekat ...

Než zazvoní budík
a spadnu na ústa
každodenních starostí

BEZČASÍ

Opít se
Zadávat beznaděj
Vrůst
V mrtvá ústa

NADĚJE

Ojíněné oči tmou
Prasklý balónek snů
Ráno kopající ze spaní

PRÁZDNINOVÉ MOTIVY

Tvé jméno
se vynoří na pěšině
ve chvílích klidu
bez trička u řeky

Křehké a mladé
po celou dlouhou noc

Ta osudná
A předem daná chvíle

To naše
malé loučení
než
ve dveřích,
které vítr obrátí
v žaluzie slz
uzrají
ocúny dále

STÁRNUTÍ

Sochy připouštějí akty
kámen jak had kličkuje
před blikajícím steskem
zastávka bičovaná mračny nostalgie
obojek plakajících hříchů
v koši citů ovíjen

V dálce potkávám
poztrácené zkameněliny
dětských zubů

MODLITBA

Torza pramenů
promluvte aspoň slzu
ať žije naděje
opuštěných kolejnic

VÍRA

Stále ještě věřím
ve dvě zdravé ruce
rozum
cit

Stále ještě věřím
Že pravda
může pravdu
aspoň občas
mít

ZASTAVTE SVĚT

Václav FRANČ

„Zastavte svět, chci vystoupit!“

Motto maturitního plesu svítlo na sytě červené oponě. Třídni v dešti drobných šerpoval dospívající maturanty. Toník v rytmu tanga, které nestačil zapomenout za několik let, dělicích jej od naškrobené košile a bílých rukaviček tanečních, nechápavě kroutil hlavou vždy, když jeho pohled zabloudil k nápisu. Připadal mu nicneřikající.

V září odemkl dveře k tajemství jménem medicína. Fakultní svět se točil jako kolotoč o pouti. Nad skripty litoval, že již není malý chlapec. Vzpomínal na smutná pondělní rána, kdy z pouťových atrakcí na návsi zůstala ušlapaná tráva a on musel čekat dlouhý rok, aby mohl opět nasednout do větrného stroje. Aspoň na pár okamžiků se vymanit z moci gravitačního zákona a z ptačí perspektivy pozorovat malichernost lidských problémů. Oči se nemohly nabažit nových pohledů a život letěl. Přál si, aby se zasekl v nejvyšší kosmické rychlosti.

Po šesti letech se s čerstvým diplomem a dívkou svého srdce vracel domů. Do rodného kraje, zbrzděného těžkými životními osudy lidí z hor. Milostné večery uplávaly s prvním dětským pláčem. Na okně uslyšel půlnoční zaklepání.

„Přijď brzy!“ říkala, když se rozespálý poprvé vydával za pacientem. Časem si zvykla. Obrátila se na posteli a Toník se vytrácel bez rozloučení. Svět se točil dál. Chyběla závrať z pocitu otáčející se pevniny. Na středisku přebral klientelu a ordinaci po nemocném předchůdci, srostlém s lidmi v okolních vesnicích a samotách roztroušených po kopcích. Na nedostatek práce si rozhodně nemohl stěžovat. Večer s šálkem kávy a cigaretou v ruce nad knihami hltal nové poznatky košaticí vědy. Pacienti, manželka, rodina. Poslední položky rozpočtu zadržávaly. Starosti o špatnou známku a odřeně koleno se měnily s odrůstajícími dětmi.

Kolotoč se točil dál. V kopcích ztrácel mladický elán, klouby občas stávkovaly, stejně jako stará škodovka. Jednoho dne zemřel ve vsi starý učitel. Vděčil mu za správné nasměrování do života. A on, lékař, nemohl splatit svému prvnímu vzoru letitý dluh. Odchod milovaného člověka Toníka poznamenal, jako by poprvé v životě potkal zubatou. Úmrtní list vyplňoval nesčetněkrát, ale dnes tíživěji pocítil bezmocnost. Uvědomil si, že i on jednou prohraje. Lekl se, na odchod nebyl připraven, a přitom cítil, že...

Ani rodina nedokázala rozehnat chmury. Problémy přetékały přes okraj sklenice. Dcera přiznala, že se v sedmnácti stane matkou. A syn se nevracel domů, i když venku dávno vládla tma. Pozdě večer zastavilo u domku na kraji vsi auto s majákem.

Ve dveřích se Toník srazil s příslušníky: „Váš syn, pane doktore, havaroval na motocyklu.“

Svět nabral otáčky. Mrtvý učitel. Náročná práce. Těhotná dcera. Zraněný ... dcera ... těhotný ... učitel ... syn ... raněný ... syn ... tě ... dce ... sy...

Takový stav zažil v mládí na pouťové tancovačce. Přebral. S kamarády zaútočil na kolotoč. Nejprve příjemně houpal. Toník vybízel muže s tetováním k větší rychlosti. Až se tempa nasýtil. Žaludek plul na vodě. Těžkl a obsah se dral ven.

„Zastavte! Zastavte!“ jako by se bál trestu za dětské hříchy.

Probouzel se pomalu. Nejprve myslel, že podlehl pracovnímu shonu a na okamžik zamhouřil oči při vysilující službě. Z konzervy nad hlavou stékal život. Křehká trubička udržovala naději, že jednou odejde z jednotky intenzivní péče po svých.

Zděsil se představy, jak blízko stál u propasti, kde končí život a začíná... co vlastně začíná? Smrt? Zavřel oči. Opět viděl motto maturitního plesu.

Hosté ČAJE:

- Číslo 1 : Hosté - Marie Vávrová (1894- 1982), Jiří Němec (Olomouc)
 Číslo 2: Host - Daniel Keller (Kutná Hora)
 Číslo 3: Host - Eva Adamíčková (České Budějovice)
 Číslo 4: Bez hosta.
 Číslo 5: Host - Jindra Lírová (Mělník)
 Číslo 6: Host - Zdenka Líbalová (Mělník)
 Číslo 7: Host - Věra Vaňurová (Praha)
 Číslo 8: Bez hosta. (K 60.výročí od konce 2.světové války).
 Číslo 9: Host - Petr Kersch (Děčín)
 Číslo 10: Host - Radana Šatánková (Frýdek-Místek a Praha)
 Číslo 11: Host - Alžběta Kupčíková (Hradec Králové)
 Číslo 12: Hosté - Petra Baurová (Příbram), Lubomír Mikisek (Plzeň), Zora Šimůnková (Praha), Jarmila Týnková (Mělník)
 Číslo 13: Hosté - Jaroslav Schnerch (Praha)
 Číslo 14: Host - Soňa Harasimová (Opava), Jana Jirásková (Chrudim)
 Číslo 15: Host - Ján Cíger (Martin, Slovensko)
 Číslo 16: Hosté - Zuzana Fapšová (Piešťany, Slovensko), Jarmila Moosová (Strážnice a Praha)
 Číslo 17: Host - Ingrid Hanušová (Praha), Irena Kopecká (Příbor)
 Číslo 18: Hosté - Romana Holomčíková (Moravské Slovensko), Markéta Irová (Plzeň), Jiří Tobiáš (Liberec)
 Číslo 19: Host - Petr Moučka (Brno)
 Číslo 20: Host - Jiří Figura (Frýdlant nad Ostravicí)
 Číslo 21: Hosté - Peter Belák (Mladá Boleslav), Jarmila Maršálová (Drnovice)
 Číslo 22: Hosté - Ivan Fontana (Praha)
 Číslo 23: Host - Jan Řehounek (Nymburk)
 Číslo 24: Host - Marek Velebný (Plzeň)
 Číslo 25: Host - Danuše Pecková (Plzeň)
 Číslo 26: Host – Hana Šustková (Radeč u Úpice)
 Číslo 27: Host – Ivan M. Stuchlík (Martin, Slovensko)
 Číslo 28: Host – Věra Kopecká (Broumov)
 Číslo 29: Host – Oldřich Damborský (Bořetice)
 Číslo 30: Bez hosta (věnováno erotice).
 Číslo 31: Host – Zbyněk Gordon Ludvík (Brandýs nad Labem)
 Číslo 32: Host – Barbora Štanclová
 Číslo 33: Host – Jiří Šandera (Milonice na Blanensku) a jeho děti Kateřina a Jirka Šanderovi
 Číslo 34: Host – Veronika Müllerová (Dobřejuvice u Prahy)
 Číslo 35: Host – Tomáš Lörincz (Perštějn)
 Číslo 36: Host – Blanka Štráchalová (Mělník)
 Číslo 37: Host – Marcela Kubovová (Martin, Slovensko)
 Číslo 38: Bez hosta (věnováno vzpomínkám na listopad 1989)
 Číslo 39: Host – Alena Bartoňová (Jilemnice).
 Číslo 40: Host – Kazimierz Burnat (Wroclav, Polsko)
 Číslo 41: Host – Otto Nedoba (Martin, Slovensko)
 Číslo 42: Host – Irenka Velichová (Plzeň) a Mathej Thomka (Martin, Slovensko)

- Číslo 43: Bez hosta (věnováno pásmu spolku Kamenná holka)
Číslo 44: Host - Lucie Hnízdová (Jičín)
Číslo 45: Host -Simona Váchalová – Vroblová (Domažlice) a účastníci 3.JPJ
Číslo 46: Host - Imrich Fuhl (Mlynky, Maďarsko)
Číslo 47: Host – Hana Cermonová (Děčín)
Číslo 48: Host – Veronika Borková (Horka nad Moravou u Olomouce)
Číslo 49: Host – Ondřej Hník (Praha)
Číslo 50: Host – Eliška Koppová (Praha) a Aleš Misař (Nymburk)

Celkem - 57hostů

LiS a jeho přátelé (číslo, v kterém je uveřejněna jejich tvorba):

- Dana Beranová - 1, 23
Milan Čiler - 3, 9, 15
Monika Eberlová - 2, 3, 11, 47
Václav Franc - 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 15, 19, 20, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 38, 39, 40, 43, 47, 48, 50
Kamil Fousek - 5
Jaroslav Herbrych - 14
Pavel Herbrych - 9
Jana Hofmanová - 41
Pavel Hons (Jozef dřevník Borovský) - 1, 4, 6, 7, 10, 16, 19, 20, 22, 27
Josef Jindra - 4, 5, 10, 13, 14, 17, 21, 27, 29, 30, 39, 40, 43, 45, 47, 48
Magda Jindrová - 11
Zuzana Matějovská - 9
Jiří Patka - 41
Ilona Pluhařová – 17, 26, 29, 36, 43
Bohumír Procházka - 4, 9, 13, 18, 22, 24, 30, 31, 35, 37, 38, 43, 45, 48, 49
Hana Runčíková – 11, 32, 34, 36, 43, 47
Eva Srbová – 26, 36
Renáta Šťastná - 2, 4, 9, 11
Václav Teslík - 9, 21, 25, 37, 42, 43, 45, 47
Petr Veselý – 30, 43, 47
Zlata Zákoutská - 2, 4, 5, 6, 7, 8, 25, 32, 35, 39, 49
Pavel Zeman - 3
Draga Zlatníková – 30, 43, 47
Martin Žantovský - 1
Žáci a žákyně ZŠ Dětenice - 23
Žáci a žákyně 2.ZŠ Jičín - 23
Žáci a žákyně ZŠ Kopidlno - 33

ČAJ čtou děti již v kočárku!

(Jáchym Vrobl na fotografii své maminky Simony).

ČAJ pro chvíle pohody

č.50 , listopad 2010, ročník IX

Vydáno 5. listopadu 2010 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozev dřevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!